

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА

БЕРЕЗНЕВИЧ ОЛЕКСІЙ ВАСИЛЬОВИЧ

УДК 342.951(477)

ПОЛІЦЕЙСЬКІ АДМІНІСТРАТИВНІ ПОСЛУГИ В УКРАЇНІ

12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

**Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата
юридичних наук**

Київ – 2024

Дисертацією є рукопис

Робота виконана в Науково-дослідному інституті публічного права

Науковий керівник:

доктор юридичних наук, професор

Галуцько Валентин Васильович,

Громадська організація «Академія адміністративно-правових наук»,
голова

Офіційні опоненти:

доктор юридичних наук, професор

Попова Світлана Миколаївна,

Харківський національний університет внутрішніх справ,
професор кафедри правоохоронної діяльності та поліцейстики

кандидат юридичних наук

Сердюк Євгеній Васильович,

Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»,
доцент кафедри галузевого права та загальноправових дисциплін

Захист відбудеться «21» грудня 2024 року об 11⁰⁰ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.503.01 Науково-дослідного інституту публічного права за адресою: 03037, м. Київ, проспект Повітряних Сил, 31

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Науково-дослідного інституту публічного права за адресою: 03035, м. Київ, вул. Георгія Кірпи, 2А

Автореферат розісланий «20» листопада 2024 року

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

Ксенія КУРКОВА

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Обґрунтування вибору теми дослідження. Головними гуманітарними цінностями суспільства завжди є захист життя і здоров'я особи, права власності, благополуччя в сім'ї та суспільний порядок, який ці чесноти забезпечує. З переходом людства до державно-правової дійсності з'являються перші правоохоронні адміністратори, які почали здійснювати охорону внутрішнього державного порядку разом з виконанням інших функцій. В кінці XVIII століття виникають перші вузькопрофесійні державні органи з адміністративними та правоохоронними обов'язками. Назву вони отримали шляхом трансформації грецького слова «πολις» через латинь в «полісія» та зберегли її до сьогоднішнього дня, в українській інтерпретації, як «поліція».

Теорія та практика правової держави призвели до зміни парадигми адміністративного права на засади людиноцентризму¹, згідно з яким публічна адміністрація має як найповніше забезпечувати права, свободи та законні інтереси приватних осіб². Вся сфера публічного адміністрування почала переходити на способи сервісної діяльності. Не стала винятком з цього процесу адміністративна та правоохоронна діяльність органів внутрішніх справ, кульмінацією чого стало утвердження в профільному Законі України «Про Національну поліцію» засад «поліцейської послуги». Однак законодавча конструкція аналізованої категорії не є досконалою та вимагає подальшого як теоретичного, так й практичного розвитку.

В умовах відбиття повномасштабного російського вторгнення поліцейські Національної поліції працюють в посиленому режимі, надаючи класичні, а також пов'язанні з веденням військових дій поліцейські послуги щодо здійснення евакуації громадян з під обстрілів, доставлення у небезпечні райони гуманітарної допомоги, спасіння людей в затоплених районах Херсонщини після підриву російськими терористами Каховської ГЕС тощо. Все це забезпечує певний рівень авторитету поліції. Станом на червень 2024 р. Національній поліції України довіряло майже 50 % респондентів³. Хоча слід констатувати, що в вересні 2023 р. рівень довіри був на декілька відсотків вищим⁴.

Зв'язок теми дисертації із сучасними дослідженнями. До певних теоретичних та правозастосовних викликів надання поліцейських адміністративних послуг в Україні звертали свою увагу вчені у галузі адміністративного та інших галузей права, зокрема В. Авер'янов, М. Алексійчук, Ю. Біла-Тюріна, О. Бойко, М. Бучко, О. Джафарова,

¹ Авер'янов В. Нова доктрина українського адміністративного права: концептуальні позиції. *Право України*. 2006. № 5. С.11-17

² Галуцько В. Публічний інтерес в адміністративному праві. *Форум Права*. 2010. № 4. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/2a98cc5f-0810-4848-9c59-36c2aae24fdf/content>

³ Оцінка ситуації в країні, довіра до соціальних інститутів, політиків, посадовців та громадських діячів, ставлення до виборів, віра в перемогу (червень 2024 р.). Розумков Центр. 2024. <https://razumkov.org.ua/napriamky/sotsiologichni-doslidzhennia/otsinka-sytuatsii-v-kraini-dovira-do-sotsialnykh-institutiv-politykiv-posadovtsiv-ta-gromadskykh-diiachiv-stavlennia-do-vyboriv-vira-v-peremogu-cherven-2024r>

⁴ Оцінка громадянами ситуації в країні. Довіра до соціальних інститутів, політиків, посадовців та громадських діячів. Ставлення до проведення загальнонаціональних виборів в Україні до завершення війни (вересень 2023 р.) Розумков Центр. 2023. <https://razumkov.org.ua/napriamky/sotsiologichni-doslidzhennia/otsinka-gromadianamy-sytuatsii-v-kraini-dovira-do-sotsialnykh-institutiv-politykiv-posadovtsiv-ta-gromadskykh-diiachiv-stavlennia-do-provedennia-zagalnonatsionalnykh-vyboriv-v-ukraini-do-zavershennia-viiny-veresen-2023r>

С. Дембіцька, Н. Домброван, І. Дрок, В. Галуцько, Я. Горбатюк, М. Дьячук, А. Замрига, А. Жбанчик, К. Ізбаш, О. Кобзар, В. Капуляк, І. Клименко, Т. Коломоєць, А. Комзюк, Ю. Кравченко, В. Курило, К. Куркова, Д. Ластович, В. Литвин, А. Манжула, Д. Монастирський, В. Мороз, Л. Луценко-Миськів, Н. Новак, І. Орловська, О. Харитонова, Р. Мельник, О. Мельник, Т. Мінка, Л. Ніколенко, В. Плішкін, С. Попова, Я. Посохова, О. Проневич, Ю. Римаренко, В. Селюков, Р. Сербин, Є. Сердюк, Л. Сорока, Є. Соболюк, В. Степаненко, А. Танько, М. Хмелик, О. Циганов, С. Шатрава, Г. Шевчук, К. Шкарупа та ін. Однак предмет нашого аналізу ними не висвічувався спеціалізовано.

Отже, виходячи з високого рівня соціальної важливості для громадян питань надання поліцейських послуг, суперечний рівень схвальної оцінки ефективності діяльності поліції, теоретичні, правотворчі та правозастосовні невідповідності в аналізованій сфері, обґрунтовують актуальність дисертаційного дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження узгоджується з положеннями Стратегії розвитку органів системи Міністерства внутрішніх справ на період до 2020 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2017 р. № 1023-р., Стратегії державної політики щодо внутрішнього переміщення на період до 2025 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2023-2025 роках, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 7 квітня 2023 р. № 312-р. Дисертацію виконано відповідно до плану науково-дослідної роботи Науково-дослідного інституту публічного права «Правове забезпечення прав, свобод та законних інтересів суб'єктів публічно-правових відносин» (номер державної реєстрації 0120U105390).

Мета і завдання дослідження. *Мета* роботи полягає в актуалізації засад, розкритті сутності та змісту поліцейських адміністративних послуг на сучасному етапі розвитку українського суспільства та держави Україна.

Для досягнення поставленої мети потрібно розв'язати такі *завдання*:

- виявити та узагальнити сутність та розкрити зміст поліцейських адміністративних послуг в Україні;
- актуалізувати принципи надання поліцейських адміністративних послуг в Україні;
- схарактеризувати адміністративно-правовий статус суб'єктів надання поліцейських адміністративних послуг в Україні;
- розкрити особливості адміністративно-сервісних та адміністративно-владних поліцейських адміністративних послуг в Україні;
- з'ясувати юридичну природу та зміст інформаційних поліцейських адміністративних послуг в Україні;
- схарактеризувати превентивні та примусові поліцейські адміністративні послуги в Україні;
- виявити і узагальнити європейський досвід надання поліцейських послуг;
- удосконалити теорію та розробити законодавчі пропозиції щодо підвищення ефективності надання поліцейських адміністративних послуг в Україні.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають під час надання поліцейськими (органами і підрозділами) Національної поліції поліцейських адміністративних послуг в Україні.

Предмет дослідження – поліцейські адміністративні послуги в Україні.

Методи дослідження. У процесі виконання дисертаційного дослідження застосовано багатогранну систему загальнонаукових, загальнофілософських, загальнологічних та спеціалізованих методів наукового пізнання.

Найбільш значущим серед загальнонаукових методів виявився метод *системного аналізу*, який дозволив провести всебічний та детальний науковий аналіз об'єкта дослідження як єдиної цілісної сукупності правових елементів, взаємопов'язаних крізь призму внутрішніх правових зв'язків, регламентованих нормами адміністративного права (підрозділи 1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 3.1). Загальнофілософський метод *діалектики* був використаний для осмислення юридичної природи примусових поліцейських адміністративних послуг (підрозділ 2.3).

Методи *дедукції* та *індукції* із загальнологічної категорії широко застосовувалися для формування узагальнень, висновків та виявлення й опису наукової новизни в кожному із підрозділів дисертації (підрозділи 1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 2.4, 3.1). Застосування методів *аналізу* і *синтезу* сприяло докладному розкладанню складних суспільних відносин у сфері надання поліцейських адміністративних послуг на структурні «елементарні» правові складові, що стало основою для формування наукових узагальнень нової якості (підрозділи 1.1, 2.1).

Логіко-сигматичний метод наукового пізнання активно використовувався у всіх підрозділах дослідження для аналізу та узагальнення сучасних та історичних доктринальних підходів науковців до розглядуваної проблематики. *Формально-догматичний* метод наукового пізнання юридичних явищ використовувався для докладного з'ясування змісту чинного законодавства у кожному підрозділі дисертації.

Соціологічний метод застосовувався під час проведення авторського соціологічного опитування та узагальнення його результатів (додаток В до дисертації). *Компаративістичний* метод надав можливість виявити та узагальнити передовий європейський досвід (підрозділ 3.1). Методи *правового прогнозування* та відповідної *юридичної техніки* стали вирішальними при розробці вдосконалених засад та напрямків для оптимізації чинного законодавства з метою підвищення ефективності надання поліцейських адміністративних послуг в Україні (підрозділ 3.2).

Нормативним підґрунтям дослідження є Конституція та Закон України «Про Національну поліцію», а також Кодекс України про адміністративні правопорушення, Кодекс адміністративного судочинства України, закони України «Про адміністративні послуги», «Про адміністративну процедуру», «Про оперативно-розшукову діяльність», «Про правотворчу діяльність», загальноєвропейське законодавство та законодавство окремих держав-членів ЄС (Словаччини, Польщі та Франції), підзаконні нормативно-правові акти адміністративних органів.

Емпіричну базу дисертації становить адміністративна практика та інший емпіричний матеріал щодо надання поліцейських, адміністративних та соціальних послуг в Україні, Словаччині, Польщі та Франції

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертація є одним із перших комплексних досліджень у науці адміністративного права, що системно, у

логічній послідовності розкриває засади, сутність і змістовні характеристики поліцейських адміністративних послуг в Україні.

За результатами проведеного аналізу сформульовано наукові положення та висновки, запропоновані особисто здобувачем. Основні з них такі:

вперше:

– виявлено і узагальнено сутність та розкрито зміст поліцейських адміністративних послуг як адміністративної діяльності поліцейських (органів і підрозділів) Національної поліції України на основі реалізації норм адміністративного права, спрямованої на забезпечення прав і свобод людини, інтересів суспільства, держави, публічної безпеки і порядку та безпеки фізичних і юридичних осіб, їхнього майна, як в умовах мирного, так і воєнного стану, що здійснюється через ухвалення адміністративних актів, здійснення фактичних дій, наглядових (контрольних) заходів і використання інших інструментів публічного адміністрування;

– з'ясовано юридичну природу інформаційної поліцейської адміністративної послуги як сервісної адміністративної діяльності Національної поліції України, що здійснюються поліцейським (органом, підрозділом) з метою задоволення публічних інформаційних потреб фізичних і юридичних осіб, забезпечення публічного інтересу держави, органів місцевого самоврядування та суспільства в цілому, у різноманітних, не матеріальних, формах у відповідності до певних визначених законодавством адміністративних або (та) рекомендованих за засадами ефективності технологічних процедур;

– розкрита структура суб'єктів адміністративного права в системі адміністративно-правових відносин при наданні поліцейських адміністративних послуг, до складу яких віднесено три основних суб'єкти з різними правовими властивостями (адміністративно-правовим статусом): суб'єкта надання поліцейської адміністративної послуги, як поліцейського, органу або підрозділу Національної поліції України; порушника прав, свобод та законних інтересів громадян, фізичних і юридичних осіб та (або) в цілому публічного інтересу Українського суспільства; суб'єкта отримання поліцейської адміністративної послуги як громадянина, фізичної та юридичної особи, права, свободи чи законні інтереси яких порушені та Українського суспільства в цілому;

удосконалено:

– наукові положення щодо адміністративно-правового статусу суб'єктів надання поліцейських адміністративних послуг в Україні, який визначається цілями, завданнями, організаційною структурою та компетенцією підрозділів поліції, включаючи патрульну поліцію, поліцію охорони та поліцію превентивного блоку. З'ясовано, що поліцейські адміністративні послуги є комплексною діяльністю, що здійснюється через організаційні структури та безпосередньо поліцейськими. Адміністративно-правовий статус патрульної поліції визначається їх функціями та повноваженнями отриманими для ефективного надання поліцейських адміністративних послуг та підвищення довіри населення. Територіальні підрозділи створюються на місцях, враховуючи адміністративно-територіальній устрій України та за критерієм максимального наближення до територіальних громад, зокрема через поліцейські станції;

– доктринальне поняття поліцейської адміністративної послуги як виду надання поліцейських послуг в секторах адміністративної діяльності Національної поліції, що об'єднує ряд послідовних адміністративних дій поліцейських (органів, підрозділів), які здійснюються за відповідною адміністративною процедурою зі спільними ознаками, що характеризують правовий стан з погляду строків, становлення, розгортання та завершеності;

– теоретичні положення щодо структури поліцейських адміністративних послуг та законодавство шляхом правотворення проєкту закону «Про підвищення ефективності надання поліцейських послуг», як внесення доповнення до Закону України «Про Національну поліцію», в якому сформоване законодавче визначення «поліцейська послуга», норми якого отримали подальшу авторську деталізацію у підзаконному нормативно-правовому акту, який має наказом МВС України затвердити «Порядок надання поліцейських послуг поліцейськими, органами (підрозділами) Національної поліції України»;

отримали подальшого розвитку:

– наукові положення щодо принципів надання поліцейських адміністративних послуг як сукупності засад публічного адміністрування, що закладені в сутність діяльності Національної поліції України, та на основі яких формуються правила адміністративної та правоохоронної діяльності поліцейських, забезпечуючи відповідність праву, захист прав і свобод громадян, рівність перед законом, політичну нейтральність, прозорість, партнерську взаємодію з населенням та безперервність функціонування органів та підрозділів Національної поліції України;

– Європейський досвід надання поліцейських послуг на основі авторської багаторівневої методології, яка поєднує правові та практичні аспекти діяльності поліції, підкреслюючи важливість державного сервісу для забезпечення прав і свобод громадян, а також трьохрівневої структури Парламентської Асамблеї Ради Європи, загальноєвропейських директив і регламентів та національних досягнень деяких держав-учасниць ЄС (Словаччини, Польщі Франції) як пріоритетів захисту жертв правопорушень, захисту персональних даних та підвищення операційної ефективності поліції, деталізації на рівні нормативно-правових актів високого рівня категорійного апарату та видів заходів примусу, підстав їх застосування.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що сформульовані й аргументовані в дисертаційному дослідженні висновки, теоретичні положення та конкретні пропозиції використовуються та можуть бути використані в:

– *науково-дослідній сфері* – для подальшого вивчення особливостей та сутності сервісної діяльності правоохоронних органів з питань забезпечення прав і свобод громадян (акт впровадження Науково-дослідного інституту публічного права);

– *правозастосовній діяльності* – для удосконалення практичної діяльності підрозділів поліції превентивної діяльності при наданні поліцейських послуг (акт впровадження Головного управління Національної поліції в Херсонській області);

– *освітньому процесі* – під час розроблення та викладання навчальної дисципліни «Адміністративне право та процес: доктринальні та практичні проблеми» (акт впровадження Науково-дослідного інституту публічного права).

Апробація матеріалів дисертації. Підсумки розроблення проблеми загалом, окремі її аспекти, одержані узагальнення та висновки оприлюднено на двох науково-

практичних конференціях: «Адміністративно-правові науки: сучасний стан та перспективи розвитку (м. Київ, 28 жовтня 2019 р.); «Актуальні питання адміністративного, морського і космічного права в умовах протидії коронавірусу COVID19» (м. Київ, 24 квітня 2020 р.)

Структура та обсяг дисертації. Робота складається зі вступу, трьох розділів, що містять вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг дисертації становить 214 сторінок. Робота містить список використаних джерел зі 191 найменування на 24 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність обраної теми дисертації; зазначено про зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами; визначено мету, завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження; розкрито наукову новизну, теоретичне та практичне значення отриманих результатів; наведено дані про апробацію результатів дослідження, структуру й обсяг дисертації.

Розділ 1 «Теоретико-правові засади поліцейських адміністративних послуг в Україні» складається з трьох підрозділів

Підрозділ 1.1 «Сутність та зміст поліцейських адміністративних послуг в Україні» присвячений розкриттю юридичною природи (меж) предмету наукового аналізу.

Доведено, що надаючи Національній поліції України такий інструмент публічного адміністрування як поліцейські адміністративні послуги, українське суспільство (в особі Парламенту України) прагнуло до балансу адміністративно-сервісних, адміністративно-контрольних та примусових засобів, підкреслюючи пріоритет перших, здійснюючи це по шляху розвитку демократичної держави та панування у сфері внутрішніх справ верховенства права. Каталізатором таких змін є Євроатлантична інтеграція українського суспільства, коли триває реформування правоохоронної системи, в ході якої було створено Національну поліцію України як орган, покликаний служити інтересам суспільства за європейським зразком, що передбачає надання в першу чергу сервісних послуг приватним фізичним і юридичним особам. Підкреслено, що будучи законодавчо виписаною категорією та ключовим інститутом у структурі профільного Закону від 2 липня 2015 р. № 580-VII, вони не мають законодавчо розкритого змісту, категорійного визначення та сталого доктринального розуміння, що в цілому знижує ефективність адміністративної та правоохоронної діяльності в Україні.

Сформовано категорійне доктринальне визначення «поліцейська адміністративна послуга». Доведено, що процес надання поліцейських адміністративних послуг здійснюється через ухвалення поліцейськими (органами та підрозділами) Національної поліції України адміністративних актів, здійснення фактичних дій, контрольних заходів і використання інших інструментів публічного адміністрування з метою забезпечення публічної безпеки і порядку, пріоритетними серед яких є протидія злочинності, охорона прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, надання допомоги громадянам, які страждають від російських

окупантів, обстрілів населених пунктів снарядами, бомбами та ракетами російських терористів.

Визначено, що поліцейські адміністративні послуги за критерієм використання інструментів публічного адміністрування поділяються на шість основних видів: 1) адміністративно-сервісні послуги, які надаються за заявою приватних осіб і результатом надання яких є ухвалення сприятливого для приватної особи адміністративного акту; 2) адміністративно-владні послуги, які передбачають втручання поліцейських органів для захисту порушених прав або публічного інтересу через видання несприятливого для приватних осіб адміністративного акту; 3) примусові поліцейські послуги, що передбачають застосування поліцейських заходів примусу як крайньої форми фактичної дії; 4) адміністративно-контрольні послуги включають контрольні заходи; 5) інформаційні послуги, які спрямовані на надання інформації громадянам про стан правопорядку, забезпечення захисту від небезпеки та роз'яснення заходів першої медичної допомоги; 6) охоронні послуги забезпечують безпеку фізичних і юридичних осіб, фізичну та технічну (дистанційну) охорону їхнього майна.

Здійснено розмежування адміністративних та поліцейських послуг. Адміністративні послуги надаються виключно за заявою фізичної або юридичної особи, тоді як поліцейські адміністративні послуги можуть надаватися як за заявою фізичної або юридичної особи, так і без згоди таких осіб у визначених законом випадках, коли поліцейський зобов'язаний втрутитися у ситуацію для забезпечення публічного інтересу. Адміністративні послуги мають бути сприятливими або нейтральними для приватних осіб і не можуть призводити до застосування негативних заходів впливу, тоді як значна частина поліцейських адміністративних послуг включає застосування превентивних заходів або заходів поліцейського примусу. Поліцейські адміністративні послуги надаються виключно поліцейськими, тоді як адміністративні послуги надаються широким колом адміністраторів. Адміністративні послуги надаються у відповідності до норм права, які прописані в технологічній картці, затвердженій місцевими органами виконавчої влади або місцевого самоврядування, тоді як поліцейські адміністративні послуги надаються згідно з вторинними нормами права, затвердженими МВС України або Національною поліцією України з обов'язковим затвердженням у Міністерстві юстиції України.

У підрозділі 1.2 «Принципи надання поліцейських адміністративних послуг в Україні» актуалізовано засади адміністративної та правоохоронної діяльності поліцейських (органів, підрозділів) Національної поліції України.

Виявлено та узагальнено, що принцип верховенства права при наданні поліцейських адміністративних послуг полягає в тому, що всі дії поліцейських повинні бути підпорядковані праву, забезпечуючи захист прав і свобод громадян. Це гарантує, що поліція діє в межах законодавства, запобігаючи свавілля та забезпечуючи рівність перед законом для всіх осіб. Дотримання цього будується на узгодженості правової системи, де Конституція України має найвищу юридичну силу. Принцип верховенства права передбачає обов'язкове застосування практики Європейського суду з прав людини у вирішенні адміністративних суперечок, що сприяє підвищенню довіри громадян до поліції та забезпечує у послідуєчому ефективне й справедливе правосуддя. Принцип законності при наданні поліцейських

адміністративних послуг зобов'язує поліцейських Національної поліції діяти виключно у порядок і спосіб передбачені Конституцією та законами України. Вони повинні здійснювати свої завдання та повноваження, передбачені законодавством, забезпечуючи дотримання прав і свобод громадян та публічний інтерес держави. Це означає, що кожна їхня адміністративна та правоохоронна діяльність має здійснюватися виключно на основі норм законодавства, бути обґрунтованою та спрямованою на досягнення мети (публічного інтересу), визначеної правовими нормами.

Удосконалено наукові положення щодо принципів належного врядування при наданні поліцейських адміністративних послуг. Розкрита сутність спеціальних принципів надання поліцейських адміністративних послуг. З'ясовано, що принципи надання поліцейських адміністративних послуг в умовах повномасштабного російського вторгнення спрямовані на підвищення обороноздатності держави та забезпечення безпеки, а також партнерство з населенням. Це забезпечує безперервність надання поліцейських адміністративних послуг, належну охорону публічного порядку, своєчасне реагування на загрози суверенітету України та правам громадян, підготовку громадян до спротиву, допомогу Міністерству оборони України в публічному адмініструванні мобілізації та охорони особливо важливих об'єктів.

У підрозділі 1.3 *«Адміністративно-правовий статус суб'єктів надання поліцейських адміністративних послуг в Україні»* здійснено новітнє наукове усвідомлення місця і ролі, завдань, адміністративних обов'язків та прав суб'єктів надання адміністративних поліцейських послуг.

З'ясовано, що надання поліцейських послуг Національною поліцією України є комплексною діяльністю, яка здійснюється через організаційні структури підрозділів (галузевих та територіальних) та безпосередньо поліцейськими. Адміністративно-правовий статус підрозділу поліції, що надає поліцейські адміністративні послуги, визначається цілями і завданнями, організаційною структурою та компетенцією, що включає предмет відання та обсяг повноважень. До основних галузевих підрозділів Національної поліції України, які надають поліцейські адміністративні послуги відноситься патрульна поліція, поліція охорони та превентивна поліція. Основними секторами останньої є надання поліцейських адміністративних послуг офіцерами громад та ювенальними поліцейськими.

Адміністративно-правовий статус поліцейського, який надає поліцейські адміністративні послуги є загальним, він полягає в тому, що він є громадянином України, який склав Присягу, виконує обов'язки із дотримання прав і свобод громадян, надає публічну допомогу, дотримується службової етики, несе відповідальність за свої дії, отримує грошове забезпечення з державного бюджету та відповідний соціальний захист.

Доведено, що у зв'язку з невідкладною необхідністю відбиття повномасштабного російського вторгнення, значна кількість поліцейських, які раніше надавали поліцейські адміністративні послуги, залучена для безпосередньої участі в обороні, що значно зменшило кількість поліцейських, які надають поліцейські адміністративні послуги. Це вимагає від останніх підвищення якості публічного адміністрування та ефективності адміністративної та правоохоронної діяльності. Підкреслено, що під час воєнного стану функції поліцейських значно

розширюються, вони не тільки надають адміністративні послуги за місцем постійної дислокації у головних управліннях поліції в областях, але й здійснюють найважливіші функції з надання невідкладної допомоги постраждалим громадянам у територіальних громадах, які межують з лінією бойових дій. Поліцейські також здійснюють виявлення, затримання та передачу до військової служби правопорядку осіб з числа військовослужбовців, які самовільно залишили військові частини, допомагають Міністерству оборони України здійснювати публічне адміністрування щодо військовозобов'язаних осіб. Швидке реагування працівників Національної поліції України на терористичні акти, диверсії та інші протиправні дії, які походять як від російських терористів, так і від вітчизняних маргінальних елементів чи психічно неврівноважених осіб, є вкрай важливим у контексті забезпечення публічної безпеки, у вкрай важких умовах відбиття повномасштабного російського терористичного вторгнення шляхом надання поліцейських адміністративних послуг.

Розділ 2 «Види адміністративних поліцейських послуг в Україні» складається з трьох підрозділів.

У підрозділі 2.1 *«Адміністративно-сервісні та адміністративно-владні поліцейські адміністративні послуги в Україні»* за способом реалізації владної компетенції здійснено класифікацію адміністративних дій Національної поліції України, які надаються як за заявою приватних осіб, так і в ході правоохоронної діяльності щодо захисту порушених прав і свобод громадян або публічних інтересів держави.

З'ясовано, що патрульна поліція надає широкий спектр сервісних поліцейських адміністративних послуг, включаючи цілодобове патрулювання для забезпечення громадського порядку та безпеки, контроль за дотриманням правил дорожнього руху та його регулювання, оперативне реагування на правопорушення, надання невідкладної допомоги потерпілим до прибуття компетентних служб, охорону місця події в первинному стані до прибуття уповноважених осіб, а також активну взаємодію з населенням та громадськими організаціями для підвищення рівня громадської безпеки і встановлення довірливих відносин між поліцією та громадянами. Поліцейські адміністративні сервісні послуги також включають охорону фізичних осіб, об'єктів, майна, оперативне реагування на порушення публічного порядку, якщо вони безпосередньо здійснюється поліцейськими Національної поліції України, проте підкреслено, що схожі дії цивільного персоналу охорони не можна вважати поліцейськими послугами.

Розкрито, що зміст адміністративно-примусових поліцейських адміністративних послуг полягає в тому що, поліцейські мають право застосовувати заходи примусу, такі як поліцейське піклування, фізична сила, спеціальні засоби для припинення правопорушень, забезпечення безпеки та захисту громадян. Адміністративно-контрольні адміністративні послуги виникають тоді, коли підрозділи Національної поліції здійснюють контрольні заходи щодо дотримання фізичними та юридичними особами правил і порядку зберігання, використання зброї, спеціальних засобів захисту, боєприпасів, вибухових речовин та інших предметів, які регулюються дозвільною системою.

Підрозділ 2.2 *«Інформаційні поліцейські адміністративні послуги в Україні»* присвячений системному з'ясуванню особливостей публічного адміністрування в

умовах існування Національної поліції України в розвинутому інформаційному суспільстві.

Доведено, професійні підрозділи комунікації (зв'язків з громадськістю) на рівні МВС України, Національної поліції України та головних управлінь національної поліції в областях тощо, виконують завдання з надання інформаційних поліцейських адміністративних послуг шляхом комунікації з медіа, забезпечуючи об'єктивне інформування громадян. Вони здійснюють аналіз і моніторинг інформації про діяльність Національної поліції України, протидію інформаційно-гібридним загрозам та створення медіа продукту для комунікацій, під час воєнного стану розглядають можливість надання своїм працівникам статусу журналіста, здійснюють підготовку поліцейських до спілкування з медіа, суб'єктами громадянського суспільства та громадянами.

Інформаційні поліцейські адміністративні послуги, які надаються офіцерами поліції, включають роз'яснювальну роботу, що здійснюється шляхом проведення відкритих зустрічей, інформування про права та обов'язки громадян, надання консультацій з правових питань, організацію прийому громадян, реєстрацію та обробку звернень, надання інформації про стан правопорядку на території обслуговування, результати розслідувань та профілактичних заходів, поширення інформації про методи самозахисту та способи запобігання злочинним посяганням, надання консультацій особам, які постраждали від злочинів.

Інформаційні адміністративні послуги для громадськості, що надаються органами (підрозділами), включають проведення навчальних сесій для представників громадських організацій, активістів та волонтерів щодо забезпечення правопорядку та безпеки, організацію спільних заходів, спрямованих на профілактику правопорушень, боротьбу з наркозлочинністю та іншими соціально значущими проблемами, поширення інформації про діяльність поліції через різні канали комунікації, включаючи прес-релізи, брифінги та офіційні заяви, вивчення та аналіз оперативної ситуації, обмін інформацією з громадськими організаціями для підвищення ефективності правопорядку, участь у правових заходах, семінарах та конференціях з метою підвищення правової культури населення.

Визначено, що формами надання інформаційних поліцейських адміністративних послуг журналістам (медіа) є: взаємообмін інформацією, що становить спільний інтерес, для швидкого висвітлення подій та інформування громадськості; проведення прес-конференцій та брифінгів, де поліцейські надають журналістам офіційну інформацію про актуальні події та кримінальні розслідування; поширення прес-релізів та офіційних заяв, які містять достовірну інформацію про діяльність поліції, результати розслідувань та заходи безпеки; надання інтерв'ю та коментарів поліцейськими посадовими особами для медіа з метою пояснення деталей подій, роз'яснення політики та стратегії правоохоронних органів; проведення спільних семінарів, тренінгів та заходів з метою підвищення рівня взаєморозуміння між поліцейськими та журналістами; доступ журналістів до публічної інформації відповідно до законодавства, що регулює інформаційну діяльність; здійснення моніторингу медіа; надання допомоги журналістам у випадках порушення їх професійних прав, забезпечення безпеки під час виконання ними своїх обов'язків;

співпраця з журналістами під час підготовки репортажів, документальних фільмів та інших медіа-матеріалів, що висвітлюють діяльність Національної поліції України.

У підрозділі 2.3 «Превентивні та примусові поліцейські адміністративні послуги в Україні» з'ясовано юридичну природу та зміст особливостей способів правоохоронної діяльності Національної поліції України в аналізованій сфері.

Доведено, що до превентивних поліцейських адміністративних послуг в Україні, як форми реалізації поліцейських превентивних заходів, відносяться адміністративні дії, які включають заходи прямо передбачені профільним Законом від 2 липня 2015 р. № 580-VII, а також, КУпАП, законами України «Про правовий режим воєнного стану», «Про оборону України», «Про національну безпеку України», «Про основи національного спротиву». Адміністративні процедури їх надання уточнюються та деталізуються підзаконними нормативно-правовими актами, які затверджені наказами МВС України та Національної поліції України.

Визначено, що користувачами примусових поліцейських адміністративних послуг є не особи, щодо яких вони застосовуються, а громадяни, фізичні та юридичні особи права, свободи та законні інтереси яких порушують перші. Також у багатьох випадках примусові поліцейські адміністративні послуги надаються в цілому Українському суспільству шляхом забезпечення загального публічного порядку та безпеки.

Розкрито, що суб'єкт отримання поліцейської адміністративної послуги – це громадянин, фізична, юридична особа права, свободи та (або) законні інтереси яких порушуються правопорушником та (або) Українське суспільство в цілому. Загальною рисою таких суб'єктів є те, що їх права, свободи та (або) законні інтереси порушуються, а суб'єкт надання поліцейської адміністративної послуги у відповідності до законодавчо прописаної компетенції зобов'язаний втрутитися та припинити протиправні дії правопорушника. Тим самим забезпечуються не тільки приватні інтереси зазначених осіб, але й загальний публічний інтерес Українського народу.

Зроблено висновок, що застосування працівниками поліції фізичного впливу як примусової поліцейської адміністративної послуги – це втручальна адміністративна діяльність поліцейських на правопорушника шляхом застосування щодо нього будь-якої фізичної сили з метою припинення правопорушення, створення умов для відновлення порушених прав і свобод людини та інтересів суспільства і держави, притягнення винного до адміністративної чи іншого виду юридичної відповідальності. З'ясовано, що застосування спеціальних засобів – це адміністративна втручальна діяльність поліцейських та підрозділів поліції стосовно правопорушників шляхом застосування щодо них спеціально розроблених, виготовлених та сертифікованих предметів та обладнання активної дії з метою припинення як одиничних, так й масових правопорушень, недопущення посягань на життя та здоров'я громадян, порушення інших прав, свобод та законних інтересів фізичних і юридичних осіб, фіксації протиправних діянь, затримання порушників публічного порядку та створення умов для відновлення порушених прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, притягнення винних до адміністративної чи іншого виду юридичної відповідальності.

Розділ 3 «Європейський досвід та удосконалення поліцейських адміністративних послуг в Україні» складається з двох підрозділів.

У підрозділі 3.1 «Європейський досвід надання поліцейських послуг» з'ясовано, що в Європейських демократичних правових державах в самій назві поліцейських органів закладено сутнісне розуміння, що основною їх функцією є державний сервіс. На основі цього підкреслено, що використання категорії «поліцейська послуга», як сутності завдань Національної поліції України при здійсненні публічного адміністрування та правоохоронної дальності, є об'єктивно виправданим, як наголос на виконанні усіх завдань через гуманістичні пріоритети служіння Українському народу.

Методологічно європейський досвід надання поліцейських послуг розкрито через сутнісні характеристики засад та інструментарію виконання завдань поліцією, що здійснено на трьох рівнях: досвіду Парламентської Асамблеї Ради Європи; загальноєвропейських директив і регламентів; національного досвіду деяких держав-учасниць ЄС.

Доведено, що пріоритетами, які визначаються законодавчими нормами Європейського Союзу (Європейського Парламенту та Ради), які прямо (через регламенти) або опосередковано (через директиви) використовуються при наданні поліцейських послуг є загальноєвропейські норми права, які вимагають шанобливого та чуйного ставлення до усіх осіб з пріоритетом на незахищені соціальні верстви, зокрема: має здійснюватися ефективний захист і відновлення прав жертв правопорушень, що включає запобігання вторинній віктимізації, недопущення залякування та помсти потерпілим і свідкам; визначаються певні пріоритети правового захисту щодо дітей, осіб з інвалідністю, осіб постраждалих від гендерного насильства та тероризму; підкреслюється, що рівень належної підтримки стосовно реабілітації жертв не має залежати від громадянства, правового статусу, місця проживання постраждалих осіб; пріоритетом здійснення усіх заходів поліцією визначається надійний захист персональних даних та забезпечення права на перекладача, починаючи з першого опитування поліцейськими осіб, які не володіють на належному рівні мовою країни перебування.

Визначено, що загальноєвропейська операційна ефективність та співпраця національних поліцій включає обмін інформацією між правоохоронними органами держав-членів через інститути Європейського поліцейського управління. Підзвітність та прозорість діяльності поліції країн-учасниць ЄС включає дотримання принципу зв'язаності поліцейських законом, пропорційності застосування примусових заходів, судового контролю та недопущення будь-якого зловживання владою.

Доведено, що до сервісних поліцейських послуг у Франції відноситься виконання заходів зокрема щодо забезпечення безпеки людей, майна та установ, контроль за міграційними потоками та нелегальною працею, запобігання правопорушенням, протидії незаконному використанню інформаційного контексту, заходів щодо охорони громадського порядку. До примусових поліцейських послуг у Франції відносяться обмеження прав та свобод індивідів з метою забезпечення правосуддя та встановлення істини. При розслідуванні правопорушень на місці події поліція може застосовувати такі примусові заходи як затримання підозрюваних, обшуки, вилучення доказів, взяття зразків для експертиз, відбитків пальців.

Поліцейські Словаччини виконують широкий спектр поліцейських сервісних послуг (завдань), які включають підтримку правопорядку та безпеки громадян, спостереження та забезпечення безпеки на важливих об'єктах, а також виконання завдань, пов'язаних із забезпеченням поліцейським безпеки в авіаційній галузі та пов'язаних з безпекою вибухонебезпечних об'єктів. Втручальні поліцейські послуги в Словаччині є практично аналогічними з українськими, вони за своєю сутністю поділяються на превентивні та примусові, з тією різницею, що до превентивних додатково відноситься законодавчо прописана адміністративна компетенція поліції щодо видалення терористичного контенту з онлайн простору.

Підрозділ 3.2 «Удосконалення поліцейських адміністративних послуг в Україні» присвячений виробленню елементів новітньої теорії та законодавчих пропозицій щодо підвищення ефективності надання поліцейських адміністративних послуг в Україні.

Акцентовано увагу на нерозробленості як теорії, так і законодавства щодо засад, змісту, інструментів втілення у правозастосування поліцейських послуг. Підкреслено, що законодавець слушно визначив поліцейські послуги як невід'ємну складову завдань поліції, проте практично на рівні законотворчості цим і обмежився. Сформовано пропозицію категорійного законодавчого визначення, що поліцейська послуга – це результат виконання владних повноважень поліцейським або органом (підрозділом) поліції за заявою фізичної або юридичної особи, а також відповідно до визначених Законом України «Про Національну поліцію» повноважень. Такі адміністративні та правоохоронні дії адміністративних органів Національної поліції України мають бути спрямовані на набуття, зміну або припинення відповідних суспільних відносин, невід'ємним владним суб'єктом надання яких є виключно поліцейський або орган (підрозділ) Національної поліції України. Це здійснюється ними виключно з метою забезпечення публічного інтересу (невідомчого та неприватного) як реалізації ними адміністративних та правоохоронних прав із метою виконання відповідних обов'язків, визначених у формі повноважень згідно із Законом України «Про Національну поліцію», норми якого уточнені та деталізовані у відповідних постановах Кабінету Міністрів, підзаконних нормативно-правових актах МВС та Національної поліції України.

Зазначені теоретичні положення запропоновано імплементувати через доповнення статтею 2-1 «Поліцейські послуги» профільного Закону від 2 липня 2015 р. № 580-VIII у відповідному проєкті Закону України «Про підвищення ефективності надання поліцейських послуг» шляхом внесення змін і доповнень до Закону України «Про Національну поліцію».

Удосконалені доктринальні, категорійні та змістовні особливості надання поліцейських послуг у сферах забезпечення публічної безпеки та порядку, охорони прав і свобод громадян, кримінально-правового захисту фізичних і юридичних осіб від небезпечних діянь та специфіки надання поліцейських адміністративних послуг у різних секторах допомоги особам, які не мають можливості забезпечити свої невідкладні потреби за рахунок приватної чи громадської ініціативи.

ВИСНОВКИ

У **висновках** дисертації на основі комплексного аналізу теорії адміністративного права, норм законодавства, поглиблених наукових позицій, адміністративної практики здійснено науковий аналіз проблеми надання поліцейських адміністративних послуг в Україні, сформовано нові науково-теоретичні й практичні висновки, узагальнення та рекомендації щодо його удосконалення. Основними з них є такі:

1. Розкрито сутність та зміст поліцейських адміністративних послуг в Україні. Доведено що, вони базуються на нормах адміністративного права, якими визначено взаємодію між поліцейськими органами та приватними особами. Визначено, що поліцейські адміністративні послуги мають сутнісні відмінності від адміністративних послуг, адже можуть надаватися без згоди на це фізичних та юридичних осіб, включати превентивні заходи або заходи адміністративного примусу і надаються виключно поліцейськими. Підкреслено, що для уникнення психологічно-правової плутанини серед громадян доцільно використовувати саме термін «поліцейські адміністративні послуги». З'ясовано, що сутнісною складовою поліцейських адміністративних послуг є те, що українське суспільство прагне досягти балансу між адміністративно-сервісними, контрольними та примусовими засобами, підкреслюючи пріоритет перших, а євроатлантична інтеграція правоохоронної системи призводить до утвердження дійсно орієнтованої на надання сервісних послуг за європейськими зразками адміністративної діяльності Національної поліції України. Повномасштабне вторгнення викликало потребу в прискореному впровадженні ефективного вітчизняного та європейського досвіду, перегляді філософії адміністративної, правоохоронної та правозахисної діяльності поліції. Процес надання поліцейських адміністративних послуг включає ухвалення адміністративних актів, здійснення фактичних дій, контрольних заходів та використання інших інструментів публічного адміністрування для забезпечення публічного інтересу.

2. Актуалізовано принципи надання поліцейських адміністративних послуг як засад публічного адміністрування Національної поліції України. З'ясовано, що принцип верховенства права означає, що всі дії поліцейських повинні бути підпорядковані закону, забезпечуючи захист прав і свобод громадян та рівність суб'єктів права перед законом. Це гарантує, що поліція діє в межах законодавства, запобігаючи свавіллю як всередині поліцейської системи, так і від зовнішніх загроз. Принципи належного врядування передбачають широке залучення громадян, підзвітність, прозорість, ефективність і спрямованість на боротьбу з корупцією, а також першочергове надання поліцейських сервісних послуг найуразливішим верствам населення, забезпечуючи адаптацію публічного адміністрування до європейських стандартів. Спеціальні принципи надання адміністративних поліцейських послуг акцентують увагу на дотриманні прав людини, відкритості, політичній нейтральності, професіоналізмі, доброчесності, ефективності, прозорості й стабільності в адміністративній та правоохоронній діяльності підрозділів (поліцейських) Національної поліції України. В умовах повномасштабного вторгнення ці принципи насамперед спрямовані на посилення обороноздатності

держави та забезпечення безпеки населення, а також своєчасного та дієвого реагування на загрози щодо захисту державного кордону, підготовки громадян України до національного спротиву, охорони найбільш важливих інфраструктурних об'єктів.

3. Розкрито, що адміністративно-правовий статус суб'єктів, які надають поліцейські адміністративні послуги в Україні, визначається основними завданнями Національної поліції України (ст. 2 Закону 2 липня 2015 року №580-VIII), які невід'ємно пов'язані з поліцейськими послугами, а також організаційною структурою та компетенцією, що включають предмет відання та обсяг повноважень щодо ефективного та вчасного надання адміністративно-сервісних, адміністративно-контрольних та адміністративно превентивних (примусових) послуг.

Доведено, що основними галузевими підрозділами Національної поліції України, які надають поліцейські адміністративні послуги є патрульна поліція, підрозділи превентивного блоку (значною мірою це офіцери громад та ювенальна поліція) та поліція охорони.

Актуалізовано єдиний адміністративно-правовий статус поліцейського, який надає поліцейські адміністративні послуги, який передбачає підстави його виникнення у громадянина України, який за станом добросовісності, фізичними та освітніми якостями відповідає визначеним умовам, переміг у конкурсі на заміщення вакантної посади, склав присягу на вірність Українському народу, пройшов відповідне професійне навчання. Він має декларовані законодавством повноваження щодо надання поліцейських адміністративних послуг, службове посвідчення та жетон, несе юридичну відповідальність за свої діяння, суворо дотримується як законодавства, так і службової етики, отримуючи належне фінансове матеріальне забезпечення, соціальний захист від держави та повагу від суспільства.

4. Здійснено класифікацію основних видів поліцейських адміністративних послуг в Україні за критерієм форми владного спрямування повноважень і спеціалізації Національної поліції, що дало можливість виділити два основних блоки (адміністративно-сервісні та адміністративно-владні), а також додаткові. Адміністративно-сервісні надаються за ініціативою громадян та юридичних осіб, спрямовані на ухвалення сприятливого для них адміністративного акта (фактичної дії). Адміністративно-владні передбачають втручання поліції для захисту суверенітету та територіальної цілісності України, порушених прав, свобод або публічних інтересів суспільства через видання несприятливого адміністративного акта чи фактичної дії для певних приватних осіб.

Доведено, що патрульна поліція надає широкий спектр сервісних поліцейських адміністративних послуг, включаючи цілодобове патрулювання для забезпечення громадського порядку та безпеки, контроль за дотриманням правил дорожнього руху та його регулювання, оперативне реагування на правопорушення, надання невідкладної допомоги потерпілим до прибуття компетентних служб, охорону місця події в первинному стані до прибуття уповноважених осіб, а також активну взаємодію з населенням та громадськими організаціями для підвищення рівня громадської безпеки і встановлення довірливих відносин між поліцією та громадянами.

Поліція охорони надає додаткові поліцейські адміністративні послуги, що включають охорону фізичних осіб, об'єктів і майна, а також оперативне реагування

на загрози. Примусові поліцейські адміністративні послуги передбачають застосування заходів примусу, таких як фізична сила, спеціальні засоби для припинення правопорушень і забезпечення безпеки держави та приватних осіб.

Адміністративно-контрольні поліцейські адміністративні послуги здійснюються підрозділами Національної поліції при застосуванні контрольних заходів щодо дотримання фізичними та юридичними особами правил і порядку зберігання, використання зброї, спеціальних засобів захисту, боєприпасів, вибухових речовин та інших предметів, які регулюються дозвільною системою.

5. Розкрито сутність та зміст інформаційної поліцейської адміністративної послуги як сервісної адміністративної діяльності Національної поліції України, яка здійснюється на запит громадян або у випадках, прямо передбачених законодавством, поліцейськими органами та підрозділами. Метою цієї послуги є задоволення публічних інформаційних потреб фізичних і юридичних осіб або публічного інтересу держави, органів місцевого самоврядування та суспільства загалом шляхом надання їм необхідної професійної обробленої інформації. Ці послуги надаються у формі проведення прес-конференцій, брифінгів, поширення прес-релізів та офіційних заяв, надання інтерв'ю та коментарів поліцейськими посадовими особами, проведення спільних семінарів, тренінгів, правових заходів, надання доступу журналістам до публічної інформації, моніторингу медіа, надання допомоги журналістам у випадках порушення їхніх професійних прав, проведення навчальних сесій для представників громадських організацій та волонтерів, організації спільних заходів з профілактики правопорушень, вивчення та аналізу оперативної ситуації, обміну інформацією з громадськими організаціями, поширення інформації про діяльність поліції через різні канали комунікації. Вони надаються відповідно до визначених законодавством адміністративних процедур, а також на засадах ефективності технологічного процесу та психологічних чинників комунікації.

6. Зроблено висновок, що превентивні поліцейські адміністративні послуги в Україні, як форма реалізації поліцейських превентивних заходів, – це втручальна адміністративна діяльність поліцейських (органів, підрозділів) Національної поліції України з метою попередження та запобігання вчиненню правопорушень, порушень прав і свобод людини та інтересів суспільства і держави. Доведено, що для того щоб адміністративні дії поліцейських (органу, підрозділу) могли бути визнані примусовими поліцейськими адміністративними послугами, вони мають відповідати відповідній системі ознак: вид такої послуги має бути прямо передбачений нормами Закону України «Про національну поліцію», як однієї з форм заходів примусу; надаються виключно на основі норм адміністративного права; вони є втручальними і надаються без згоди особи стосовно якої вони застосовуються, хоча по можливості така особа попереджається про їх застосування; мають за мету забезпечити публічний інтерес, зовнішнім виразом якого є завдання Національної поліції визначені пп.1-4, п.1 ст. 2 однойменного Закону України від 2 липня 2015 р. № 580-VIII. Доведено, що не відносяться до поліцейських адміністративних послуг примусові заходи поліцейських, які надаються на основі норм кримінального та (або) кримінально-процесуального права.

7. Узагальнено наукові положення стосовно європейського досвіду надання поліцейських послуг, який базується на багаторівневій методології, яка враховує як правові, так і практичні аспекти діяльності поліції. Доведено, що в демократичних країнах Західної Європи поліція насамперед виконує функцію державного сервісу, забезпечуючи права і свободи громадян при протиправних посяганнях і їх попередженні. Вживання категорії «поліцейські послуги» в Україні підкреслює виконання поліцією своїх завдань через сервіс, що позитивно впливає на пріоритети, ефективність і законність її діяльності. Визначено, що аналіз європейського досвіду надання поліцейських послуг базується не лише на змісті, а й на сутності цієї категорії, включаючи основні завдання поліції країн-учасниць ЄС, зокрема сервісні, превентивні та примусові заходи. На загальноєвропейському рівні пріоритетами є захист персональних даних, прав жертв злочинів, запобігання вторинній віктимізації та забезпечення операційної ефективності поліції. Обґрунтовано, що польський досвід в законодавчому регулюванні засобів примусу і вогнепальної зброї може бути корисним для України, зокрема у деталізації процедур застосування цих засобів, що забезпечує законність і обґрунтованість їх використання. Французька поліція виконує як сервісні, так і примусові послуги, включаючи затримання, обшуки, вилучення доказів і т.д. Словацька поліція надає широкий спектр сервісних послуг, зокрема підтримку правопорядку, безпеку осіб і об'єктів, а також втручальні заходи, включаючи видалення терористичного контенту з онлайн простору.

8. Зроблено висновок, що удосконалення ефективності надання поліцейських адміністративних послуг в Україні є важливим завданням, спрямованим на підвищення ефективності поліцейської діяльності, забезпечення належного рівня довіри громадян до Національної поліції та держави Україна загалом. Запропоновано авторське доктринальне та законотворче категорійне визначення «поліцейська послуга». Розкрито особливості категорійного визначення сфер надання поліцейських послуг, які включають забезпечення публічної безпеки, спрямоване на захист найбільш важливих інтересів держави та суспільства від природних або штучних загроз, підтримання публічного порядку як охорони громадських відносин, які забезпечують нормальні умови життєдіяльності людей та діяльності юридичних осіб шляхом дотримання всіма суб'єктами права норм публічного права та загальноновизнаних в Українському суспільстві етичних норм, що відповідають європейським цінностям. Доведено, що охорона прав і свобод людини значною мірою залежить від ефективної реалізації правоохоронної функції держави та дотримання принципів верховенства права та партнерської взаємодії поліції з суспільством; протидії злочинності, що охоплює профілактику (запобігання), фіксацію та досудове розслідування кримінальних правопорушень, включаючи виявлення і усунення причин та умов, що сприяють вчиненню правопорушень, недопущення їх суспільно небезпечної реалізації; допомоги особам, які опинилися у скрутних ситуаціях, що передбачає різні форми сервісної діяльності для підтримки громадян через економічні, соціальні обставини або надзвичайні ситуації, включаючи екстрену допомогу, психологічну підтримку, гуманітарну допомогу, правову та соціальну допомогу. Запропоновані заходи для підвищення ефективності надання поліцейських адміністративних послуг включають внесення змін до Закону України «Про Національну поліцію» шляхом доповнення статтею 2-1 «Поліцейські послуги» та

безпосередню імплементацію нових теоретичних положень та законотворчих ініціатив через уточнення та деталізацію норм адміністративного права у вторинних підзаконних нормативно-правових актах, затверджених МВС та Національною поліцією України.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Березневич О.В. Адміністративно-правові аспекти надання поліцейських послуг в Україні. *Правові новели*. 2024. № 22. С. 14-20.
2. Березневич О.В. Основні види адміністративних поліцейських послуг в Україні. *Juris Europensis Scientia*. 2024. Вип. 2. С. 51-55.
3. Березневич О.В. Юридична природа адміністративних поліцейських послуг в Україні. *KELM*. 2024. № 3(63). С. 50-53 (Республіка Польща).
4. Березневич О.В. Принципи надання адміністративних поліцейських послуг в Україні. *Київський часопис права*. 2024. № 2. С. 127-132.
5. Березневич О.В. Адміністративно-правовий статус суб'єктів надання адміністративних поліцейських послуг в Україні. *Київський юридичний журнал*. 2024. Вип. 5. С. 7-14.

які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

6. Березневич О.В. Деякі аспекти розмежування адміністративно-правових та кримінально-правових аспектів надання поліцейських послуг. *Адміністративно-правові науки: сучасний стан та перспективи розвитку*: Збірник матеріалів конференції (Київ, 28 жовт. 2019 р.). Київ: НДІ публічного права, 2019. С. 34-37.
7. Березневич О. В. Класифікація поліцейських послуг в Україні. *Актуальні питання адміністративного, морського і космічного права в умовах протидії коронавірусу COVID19*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 24 квіт. 2020 р.). Київ: Академія АПН, 2020. С. 27-28.

АНОТАЦІЯ

Березневич О.В. Поліцейські адміністративні послуги в Україні. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». – Науково-дослідний інститут публічного права, Київ, 2024.

У дисертації на основі комплексного аналізу теорії адміністративного права, норм законодавства, поглиблених наукових позицій, адміністративної практики здійснено науковий аналіз проблеми надання поліцейських адміністративних послуг в Україні, сформовано нові науково-теоретичні й практичні висновки, узагальнення та рекомендації щодо його удосконалення.

Розкрито сутність та зміст поліцейських адміністративних послуг в Україні. Доведено, що вони базуються на нормах адміністративного права, якими визначено взаємодію між поліцейськими органами та приватними особами. Актуалізовано принципи надання поліцейських адміністративних послуг як засад здійснення публічного адміністрування Національною поліцією України.

Схарактеризовано адміністративно-правовий статус суб'єктів надання поліцейських адміністративних послуг в Україні. Визначено адміністративно-правовий статус підрозділу поліції, що надає поліцейські адміністративні послуги. Узагальнено, що до основних галузевих підрозділів Національної поліції України, які надають поліцейські адміністративні послуги, відносяться патрульна поліція, поліція охорони та поліція, яка входить до превентивного блоку.

Розкрито загальний адміністративно-правовий статус поліцейського. Здійснено класифікацію основних видів адміністративних поліцейських послуг в Україні. Розкрито сутність та зміст інформаційної поліцейської адміністративної послуги як сервісної адміністративної діяльності Національної поліції України.

З'ясовано наукові положення стосовно європейського досвіду надання поліцейських послуг, який базується на багаторівневій методології, яка враховує як правові, так і практичні аспекти діяльності поліції на різних рівнях. Запропоновано авторське доктринальне та законотворче категорійне визначення «поліцейська послуга». Розкрито особливості категорійного визначення сфер надання поліцейських послуг. Запропоновано заходи для підвищення ефективності надання поліцейських адміністративних послуг, які включають внесення змін до Закону України «Про Національну поліцію» та деталізацію норм адміністративного права у вторинних підзаконних нормативно-правових актах затверджених МВС та Національною поліцією України.

Ключові слова: адміністративна та правоохоронна діяльність, адміністративний орган, допомога, контроль, поліцейська послуга, поліцейський, права і свободи громадян, превентивна діяльність, превентивні засоби, принцип, публічна безпека і порядок, публічне адміністрування, російська агресія, сервісна діяльність.

SUMMARY

Bereznevych O.V. The Police Administrative Services in Ukraine. – *Professional scientific paper as manuscript.*

Thesis for obtaining a scientific degree of Candidate of Legal Sciences, specialty 12.00.07 – «Administrative Law and Procedure; Financial Law; Information Law». – Scientific Institute of Public Law, Kyiv, 2024.

The dissertation, based on a comprehensive analysis of the theory of administrative law, legislative norms, in-depth scientific positions, and administrative practice, provides a scientific analysis of the problem of providing police administrative services in Ukraine, and forms new scientific, theoretical, and practical conclusions, generalizations, and recommendations for its improvement.

The essence and content of police administrative services in Ukraine are revealed. It is proven that they are based on the norms of administrative law, which determine the interaction between police bodies and private individuals. The principles of providing police administrative services as the foundations of public administration by the National Police of Ukraine are updated.

The administrative and legal status of the subjects of providing police administrative services in Ukraine is characterized. The administrative and legal status of the police unit providing police administrative services is determined. It is summarized that the main

branch units of the National Police of Ukraine that provide police administrative services include patrol police, security police, and police that are part of the preventive unit.

The general administrative and legal status of a police officer is disclosed. The main types of administrative police services in Ukraine are classified. The essence and content of the information police administrative service as a service administrative activity of the National Police of Ukraine are disclosed.

The scientific provisions regarding the European experience of providing police services are clarified, which is based on a multi-level methodology that takes into account both legal and practical aspects of police activities at different levels. The author's doctrinal and legislative categorical definition of «police service» is proposed. The features of the categorical definition of the areas of providing police services are disclosed. Measures are proposed to increase the efficiency of providing police administrative services, which include amending the Law of Ukraine «On the National Police» and detailing the norms of administrative law in secondary subordinate regulatory legal acts approved by the Ministry of Internal Affairs and the National Police of Ukraine.

Keywords: administrative and law enforcement activities, administrative body, assistance, citizens' rights and freedoms, control, police officer, police service, preventive activity, preventive measures, principle, public administration, public safety and order, russian aggression, service activity.